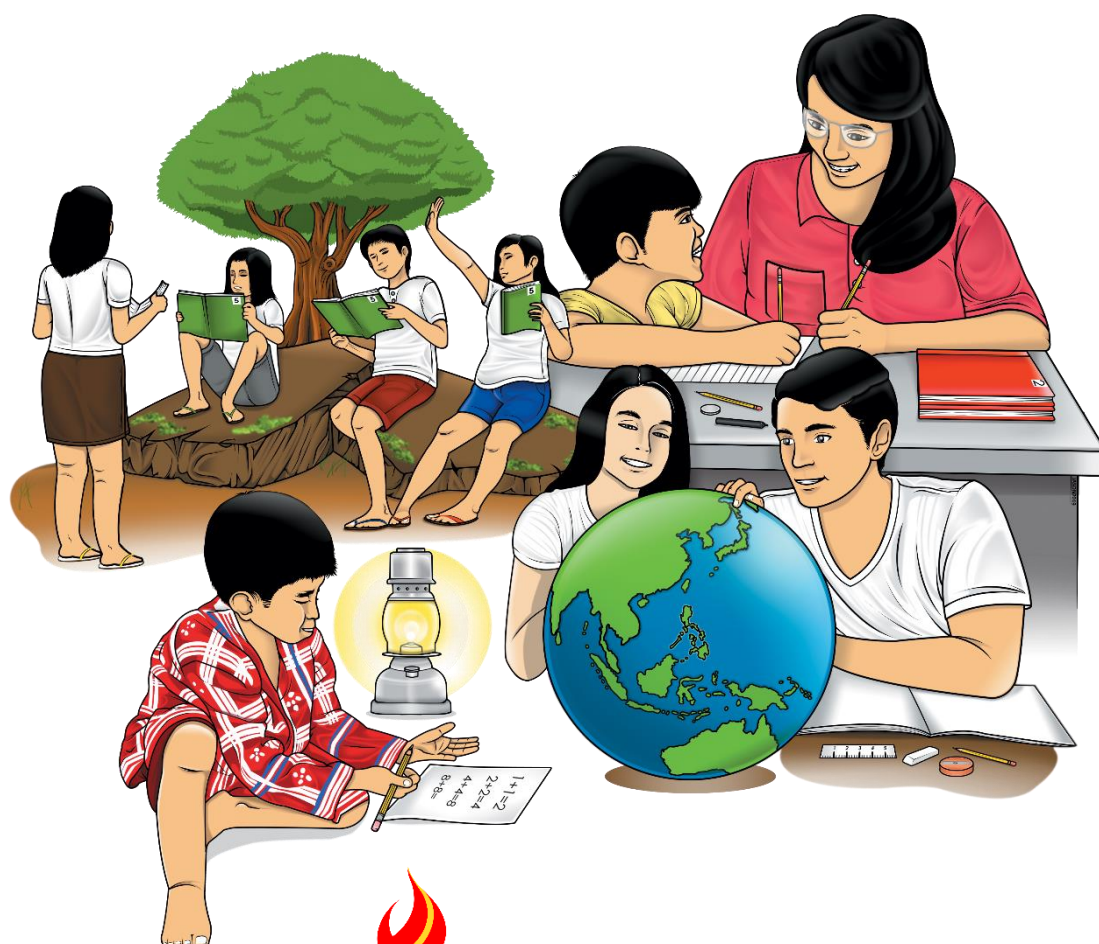

Araling Panlipunan

Una nga Graduhan – Modyul 4:

Nakomponir Han Komunidad

PAG-AARI NG PAMAHALAAN
HINDI IPINAGBIBILI

Aradman

Ini nga modyul, aanhi an mga buruhaton ngan aktibidad para mahisabtan han mga kabataan an pagkilala ha komunidad.

Katima pag admi hini nga modyul, ginlalauman nga mahimo hini nga mga nasunod:

1. Gin kilala an mga nakomponir han komunidad
 - a. mga katawhan nga naukoy;
 - b. mga institusyon
 - c. mga lain pa nga istruktura han komunidad;
2. na-iiksplikar an importansya han kada institusyon nga nakomponir han komunidad.

Inadman

Kilal-a an mga masunod nga ladawan. Isurat an baton ha bagis.

1.

2.

3.

4.

5.

Aralin

1

Nakomponir Han Komunidad

Panumdom

Balikon ta an naglabay nga leksyon.

Tikang ha mga pulong dida ha kada kahon bug osa, kon ano an karuyag sidngon han komunidad. Isurat an baton ha ubos.

pisikal nga
kahimtang

Naukoy ha usa nga
pareho nga lugar.

kausa han grupo han
mga katawhan

kalibungan

An komunidad

Maaram Ka Ba?

Nakapasyada na ba kamo ha iyo komunidad?

Ano-ano an mga istruktura nga iyo nakita?

Maaram ka ba an importansya han kada istruktura han imo komunidad?

Basaha an halipot nga siday mahitungod ha komunidad ni Celso.

An Akon Komunidad Akda ni Fatima A. Mejia

Celso an akon ngaran,
Tikang ako ha pamilya nga malipayon,
Ha ligid han dagat an amon gin-uukyan,
Presko nga hangin akon nahahamot.

Ha Kanluran an paralitan,
Mga nadadakop nga isda didto gin dadara,
Kon makadto ha Silangan,
Imo makikita an eskwelahan ngan singbahan.

Ha Timog imo makikita an ospital,
Mga doktor ngan nars bubulngon ka,
Ha Hilaga an han local nga pangobyernohan
ngan pamasyadahan,
Ini an komunidad nga akon gindadapigan.

I-ladawan an komunidad ni Celso?

Diin makikita an komunidad ni Celso?

Ano-ano an mga nakomponir ha komunidad ni Celso?

Adman Ta

An komunidad gin kokomponir han pamilya, eskwelahan, gobyerno, singbahan, ospital, lugar, pamasyadahan, palitan.

An kada ahensya importanti ha pag baton han pankinihanglan ha kada kaapi han komunidad.

Mga ladawan han mga institusyong nga nakomponir han komunidad.

Mga Institusyong nga nakomponir han Komunidad

Pamilya

an gutiay nga yunit han komunidad kung diin adto hi tatay an haligi han panimalay, ngan hi nanay an ilaw han panimalay kaapi an mga anak.

Eskwelahan

naghahatag hin pormal nga pag – aradman ha mga kabataan para han haloag nga pag-aram ngan hibaro.

Gobyerno

naghihimo ngan nag iimplementar han mga balaod para han kaupayan ngan mamingaw nga komunidad.

Singbahan

nagpapabati hin mga pulong han Ginoo tikang bibliya para ha marig-on nga pagtuo ha Diyos.

Ospital o Health Center

naghahatag hin serbisyo panlawas para ha maupay ngan makusog nga kalawasan ha kada kaapi han komunidad.

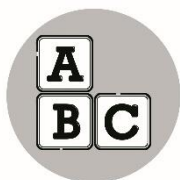
Pasyadahan

Dinhe ginbubuhat an mga aktibidad o programa han komunidad.

Palitan/Paralitan

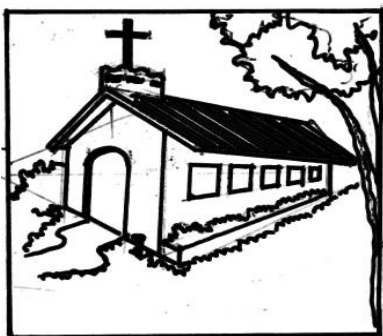
Lugar kon diin makakapalit hin mga pangahinanglan han komunidad sugad han pagkaon, bado ngan laen pa.

Mga Buruhaton

A. Isulat an ngaran han mga masunod nga institusyon.

1.

--	--	--	--	--	--	--	--

2.

--	--	--	--	--	--	--	--

3.

--	--	--	--	--	--	--	--

4.

--	--	--	--	--	--	--	--

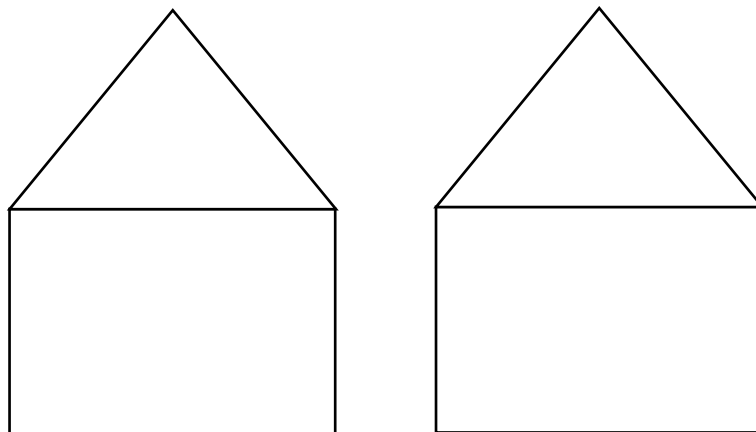
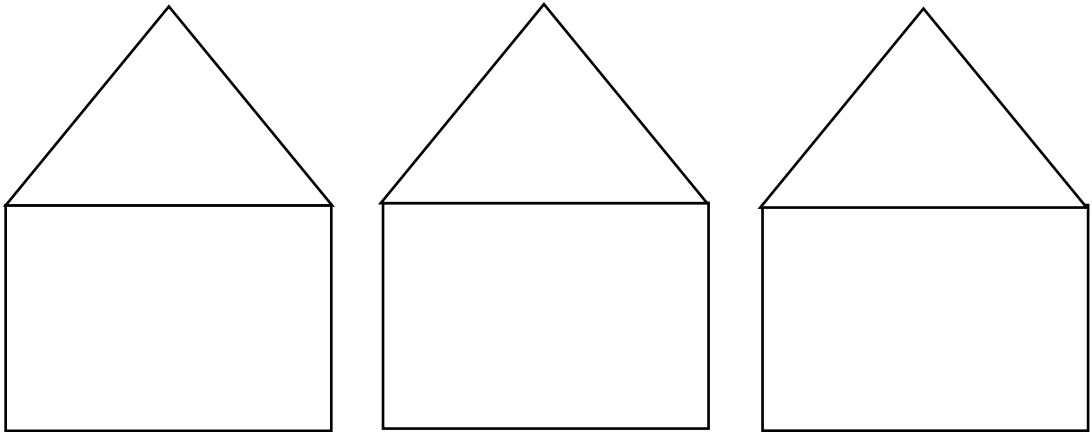
5.

--	--	--	--	--	--

B. Pili-a ha sakob han mga kahon an mga institusyon nga nakomponir ha komunidad. Isurat ha sakob ha kada balay an imo baton.

kabinet	gobyerno	tindahan
ospital	mall	eskwelahan
palitan	kahon	anyong lupa
pamilya	katawhan	gamit

C. Basaha otro an halipot nga siday, bilnga an mga institusyon nga may ada ha komunidad ni Celso. Isurat an baton ha kada panimalay.

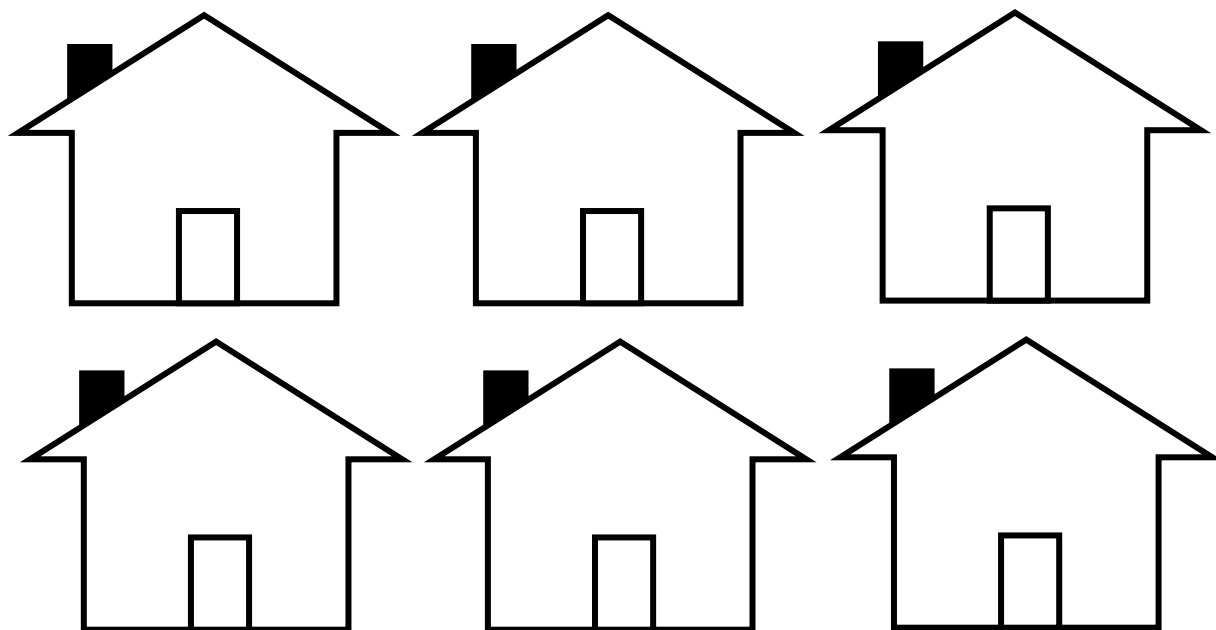
An Akon Komunidad
Akda ni Fatima A. Mejia

Celso an akon ngaran,
Tikang ako ha pamilya nga malipayon,
Ha ligid han dagat an amon gin-uukyan,
Presko nga hangin akon nahahamot.

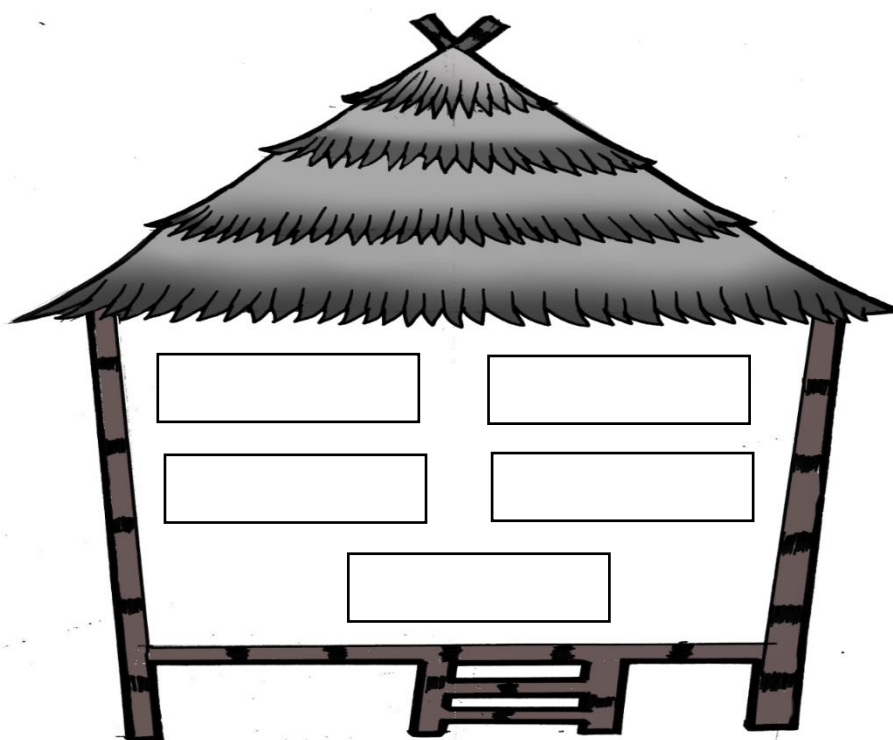
Ha Kanluran an paralitan,
Mga nadadakop nga isda didto gin dadara,
Kon makadto ha Silangan,
Imo makikita an eskwelahan ngan singbahan.

Ha Timog imo makikita an ospital,
Mga doktor ngan nars bubulngon ka,
Ha Hilaga an han local nga pangobyernohan
ngan pamasyadahan,
Ini an komunidad nga akon gindadapigan.

An Mga Institusyon nga nakomponir ha komunidad ni Celso

D. Isurat ha kahon an mga institusyon nga makikita ha iyo komunidad.

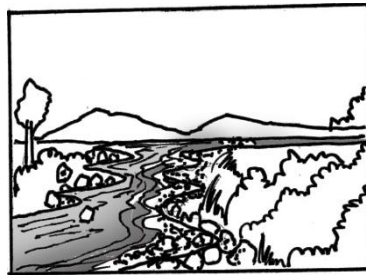

E. Butngi hin malipayon nga nawong ☺ an bagis, kon pananglitan han mga institusyon nga nakomponir han komunidad ngan ekis X kon diri.

_____ 1.

_____ 2.

_____ 3.

_____ 4.

_____ 5.

F. Kilal-a kon ano nga institusyon an nakomponir ha komunidad nga ginsisiring han kada numero. Lidongi an letra han tama nga baton.

1. Lugar kon diin nagkakaurusa ha pag-ampo an mga katawhan.

a. singbahan b. eskwelahan c. barangay hall

2. An institusyon nga nabulig ha pag-radman han kabataan.

a. health center b. eskwelahan c. barangay hall

3. Gintitimangno an kaupayan pan kalawasan han mga katawhan han komunidad.

a. eskwelahan b. health center c. paralitan

4. Lugar ini kon diin namamalit an mga katawhan han ira pankinahanglan.

a. barangay hall b. paralitan c. eskwelahan

5. Lugar kon diin pwedi ka mamasyada ngan mulay.

a. eskwelahan b. plasa c. paralitan

G. Ihatag an karuyag sidngon han kada institusyon nga aada ha ladawan. Isurat an baton ha kada kahon.

Mga Institusyon nga
nakomponir ha
Komunidad

Importansya han institusyon

1.

2.

3.

4.

5.

H. Pili-a ngan isurat ha bagis an letra han tama nga pulong nga mag kokompleto ha ideya han pamulong.

1. Gin-uupdan ako ni nanay pagkadto ha _____ para pumalit hin mga prutas ngan utanon.

a. eskwelahan	b. palitan	c. plasa
---------------	------------	----------

2. An amon _____ malipayon nga naukoy ha bungto han Tarlac.

a. plasa	b. ospital	c. pamilya
----------	------------	------------

3. Ha _____ gindara an akon poto nga bugto para matagan han waray bayad nga bakuna ngan bitamina.

a. health center	b. gobyerno	c. singbahan
------------------	-------------	--------------

4. Kada adlaw han Domingo dudrungan kami nakadto ha _____ para mangadi ngan magpasalamat sa Diyos.

a. ospital	b. singbahan	c. Plasa
------------	--------------	----------

5. Ha _____ kami gintutdoan mag basa, mag surat.

a. eskwelahan	b. Health Center	c. palitan
---------------	------------------	------------

Akon Nahibaruan

Lidongi an angay nga pulong para makompleto an pamulong.

An komunidad gin kokomponir han (nanay, pamilya), (eskwelahan, gusali), (prinsipal, gobyerno), singbahan, ospital, (pook-pamasyadahan , pook-taguan) at paralitan.

An kada institusyon importante para pagtugon han mga (pamiling, pangahinahanglan) han kada kaapi hito.

Akon Mabubuhat

Isurat ha bagis an mga institusyon nga ginsisiring han kada pamulong ni Ana. Pili-a an tama nga baton ha kahon.

health center

merkado

singbahan

pamilya

eskwelahan

Ako hi Ana, ka upod han akon_____ nag kadto kami ha _____ kada adlaw han Dominggo para magka urusa ha pangadi ngan pag pasalamat han Diyos. Kahuman sumimba, gin-uupdan ko hi nanay ha _____ para pumalit hin amon pagkaon ngan laen pa nga pangkinahanglan.

Pag abot ha adlaw nga Lunes kutob Byernes, nasulod naman ako _____ para matagan hin pormal edukasyon. Malipayon ako nga nagka may ada ako oportunidad nga maka eskwela.

Labot hito, harane liwat ha amon an _____ abredo para ha ngatanan nga mga

myembro han komunidad para maghatag hin waray bayad nga bakuna, bitamina ngan balong han mga may ada sakit.

Ini an gin hahatag han komunidad ha akon kalugaringon ngan ha akon pamilya.

Pagsukol Han Nahibaruan

Padisa an Hanay A ha Hanay B. Isurat an baton ha bagis han kada numero.

Hanay A

Hanay B

___ 1.

a. Lugar kon diin pwedi mag mulay

___ 2.

b. Naghihimo hin balaod para ha kaupayan han komunidad.

___ 3.

c. Napapalit an mga pangkinahanglanon.

___ 4.

d. Aadi hira nanay,
tatay ngan an mga
anak.

___ 5.

d. Dinhe gindadara kon
may ada malaen nga
gin aabat ha
kalawasan.

Bilnga ngan kolori ha crossword puzzle an mga
masunod nga mga pulong nga nagsisising ha laen pa
nga mga istrukturang panlipunan nga makikita ha
komunidad.

plasa munisipyo palengke
barangay hall health center

O	P	K	J	G	N	B	L	P	E	D	P
B	A	R	A	N	G	A	Y	H	A	L	L
S	D	M	U	N	I	S	I	P	Y	O	A
A	G	J	K	I	O	I	I	O	P	U	S
P	A	L	E	N	G	K	E	X	Y	F	A
H	E	A	L	T	H	C	E	N	T	E	R

Mga Baton Han Leksyon

Inadman 1. pamilya 2. singbahan 3. ospital 4. pallan 5. plasa	Panumdom An komunidad kausa han grupo han mga katawhan, naukoy ha usa nga pareho nga lugar. Kalibungan nga pisikal nga kahimtang.	Mga Buruhaton A 1. singbahan 2. eskwelahan 3. ospital 4. parallan 5. plasa	B 1. gobyerno 2. eskwelahan 3. ospital 4. pallan 5. pamilya
C Pwed! laen an mga baton han kada kabataan.	D Pwed! laen an mga baton han kada kabataan.	E 1. ☺ 2. X 3. ☺ 4. ☺ 5. X	F 1. B 2. C 3. D 4. E 5. A
G Pwed! laen an mga baton han kada kabataan.	H 1. parallan 2. pamilya 3. Health Center 4. singbahan 5. eskwelahan	Akon Nahibaruan 1. pamilya 2. paralan 3. gobyerno 4. pook- 5. pangsingbahan	Akon Mabubuhot 1. pamilya 2. singbahan 3. merkado 4. eskwelahan 5. Health Center
Pagsukol Han Nahibaruan 1. D 2. B 3. E 4. A 5. C	Kadugangan nga buruhaton Patayo -plasa Pahalang -barangay hall -munisipyo -palengke -health center		